

Duurzaamheidsjaarverslag 2021

Het Scheepvaartmuseum

Januari 2022 – herzien november 2022
Bedrijfsvoering

Voorwoord

Water verbindt werelden. Dit is het motto van Het Scheepvaartmuseum. Water heeft Nederland economische voorspoed gebracht. In het verleden, maar ook in het heden. Door de klimaatcrisis is water ook een bedreiging. Het Scheepvaartmuseum staat ook voor dit verhaal. Juist wij kunnen mensen inspireren door ook het perspectief van duurzaamheid mee te nemen in onze activiteiten. Een duurzame bedrijfsvoering draagt bij aan het reduceren van onze eigen ecologische voetafdruk.

In dit Duurzaamheidsjaarverslag blikken we terug op de behaalde resultaten van de doelen uit het Milieubeleidsplan 2021. In dit beleidsdocument staan onze ambities op het gebied van duurzaam ondernemen beschreven. Om de doelen te realiseren is in 2020 het programma “Op koers naar een eco-positief museum” opgestart. Het programma bestaat uit drie pijlers: huisvesting, exploitatie en programmering. In dit jaarverslag worden de behaalde resultaten voor de huisvesting (inclusief welzijn en gezondheid van medewerkers) vermeld. Voor de interne bewustwording werken we met een Green Team bestaande uit gemotiveerde ambassadeurs vanuit alle lagen van de organisatie. De taak van het Green Team is om bewustzijn te creëren binnen de organisatie over duurzaamheidsvraagstukken én om van iedere medewerker een duurzaamheidsambassadeur te maken. Vanuit elke positie in de organisatie kun je bijdragen aan het verduurzamen van het museum.

Dit Duurzaamheidsjaarverslag is opgedeeld in acht thema's (hoofdstukken) met meerdere doelstellingen per thema. De thema's corresponderen met de thema's uit de BREEAM-certificering. De opbouw correspondeert met de indeling van het Milieubeleidsplan 2021. Per hoofdstuk staan de behaalde resultaten vermeld.

Amsterdam, januari 2022

Michael Huijser
Algemeen Directeur

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1. Energie.....	4
2. Welzijn en Gezondheid.....	5
3. Transport.....	6
4. Water.....	7
5. Materialen en inkoop	8
6. Afval.....	9
7. Vervuiling en milieu-incidenten	10
8. Landgebruik en ecologie.....	11

1. Energie

1.1 Beleidsdoelstelling

Het Scheepvaartmuseum heeft als doel om het energieverbruik te verlagen en/of te minimaliseren en hernieuwbare bronnen beter te gebruiken. Het doel is om de energieverbruiken en –kosten te reduceren binnen de bestaande huisvesting.

Er is gekozen om de reductieresultaten te vergelijken met 2019 in plaats van 2020, omdat eerstgenoemde een meer representatief beeld van de ‘normale’ situatie schetst. De resultaten uit 2020 zijn niet representatief als gevolg van de corona pandemie.

De komst van het gastschip de Clipper Stad Amsterdam heeft in 2021 invloed gehad op het totale energieverbruik in 2021. Het verbruik van de clipper was 190.837 kW/h. Dit verbruik is van het totaal 2.925.095 kW/h afgehaald. Het totale verbruik na correctie clipper is 2.734.258 kW/h.

Doelstellingen 2021

Doelstelling 1: Reductie van elektraverbruik van 2% ten opzichte van 2019

- In onderstaande tabel is te zien dat het elektraverbruik met 0,3 % is afgenomen in 2021 en deze doelstelling dus is niet behaald.

Energiesoort	2019	2021
Elektriciteit	2.741.516 kW/h	2.734.258 kW/h

Doelstelling 2: Reductie van

gasverbruik van 2% ten opzichte van 2019

- In onderstaande tabel is te zien dat het gasverbruik met 89% is afgenomen in 2021 en deze doelstelling dus is behaald.

Energiesoort	2019	2021
Gas	62.784 m ³	6755 m ³

Doelstelling 3:

Bewustwording omtrent energieverbruik stimuleren door het organiseren van één activiteit door het Green Team

- In februari 2021 heeft het museum (op aansporen van het Green Team) meegedaan aan Warmetriendag. Met het motto: “verwarm jezelf, niet de wereld” hebben medewerkers van het museum, samen met duizenden Nederlanders, op vrijdag 5 februari deelgenomen aan deze actie. Om deelname tot deze actie te stimuleren heeft het Green Team hier een winactie aan verbonden. Voor de warmste foto heeft het Green Team een gesigneerd exemplaar beschikbaar gesteld van After Us The Deluge, het nieuwe boek van Kadir van Lohuizen.

2. Welzijn en Gezondheid

2.1 Beleidsdoelstelling

Het Scheepvaartmuseum heeft als doel een goede werkgever te zijn voor haar werknemers. De organisatie realiseert zich dat het welzijn van groot belang is. Het draagt bij aan een gezonde organisatie waar medewerkers productief zijn, met plezier werken en minder snel uitvallen.

Doelstellingen 2021

Doelstelling 1: Kwantitatieve doelstellingen 2021

- De volgende resultaten op het gebied van kwantitatieve doelstellingen zijn behaald in 2021:

	Doelstelling 2021	Behaald in 2021
Ziekteverzuim	Lager dan 5%	3%
Meldingsfrequentie	Lager dan 1	0,83
Klachten binnenmilieu	Minder dan 12 klachten	5 klachten

Zoals in bovenstaande tabel te zien was het ziekteverzuim van Het Scheepvaartmuseum over 2021 3%. Het percentage is licht gestegen ten opzichte van 2020. Het lage ziekteverzuim in 2020 is te verklaren als gevolg van de coronapandemie. Het vele thuiswerken door medewerkers zorgde voor minder uitval. Verzuimcijfers blijven een hoge prioriteit binnen Het Scheepvaartmuseum. Verschillende afdelingen spelen daarbij een belangrijke rol met betrekking tot het vertalen van de visie op duurzame inzetbaarheid en bijbehorende doelstellingen naar de praktijk.

Doelstelling 2: Uitvoeren poll medewerkersbetrokkenheidsonderzoek in 2021

- In juni 2021 heeft de werkgroep Betrokkenheid een medewerkersbetrokkenheidspoll tijdens de medewerkersbijeenkomst uitgevoerd. Aan de hand van een aantal (vraag)stellingen konden medewerkers via deze poll op Zoom anoniem laten weten hoe zij tegen verschillende onderwerpen aankijken. In de medewerkersbijeenkomst na de poll zijn de resultaten van dit onderzoek geanalyseerd en gedeeld met de medewerkers. Ook zijn de resultaten van dit onderzoek vervolgens gedeeld op intranet. Resultaten die uit dit onderzoek volgden vormen input voor het HR-beleid van 2022.

Doelstelling 3: Uitvoeren PMO (preventief medisch onderzoek) in 2021

- In 2020 is ervoor gekozen het PMO uit te stellen, omdat de huidige situatie een vertekend beeld van de situatie zou geven. In juli 2021 heeft Het Scheepvaartmuseum dit gezondheidsonderzoek aangeboden aan de medewerkers van het museum. Het gezondheidsonderzoek is uitgevoerd door ArboNed. Op basis van het onderzoek ontvangen medewerkers een persoonlijk gezondheidspaspoort. Ook worden er advies en praktische tips gegeven medewerkers hun gezondheid kunnen verbeteren. Tot slot heeft het museum een groepsrapportage ontvangen met een overzicht van de resultaten op organisatieniveau van de gezondheidsonderzoeken.

In 2022 blijft de aandacht onveranderd uitgaan naar het vergroten van de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Dit vraagt om een versterking van de regie door leidinggevenden bij verzuim en inzetbaarheid. Daarnaast wordt het beleid duurzame inzetbaarheid uitgedragen vanuit de afdeling HR.

3. Transport

3.1 Beleidsdoelstelling

Het Scheepvaartmuseum stelt zich tot doel om een bijdrage te leveren aan de vermindering van de CO₂-uitstoot als gevolg van transportbewegingen.

Doelstellingen 2021

Doelstelling 1: Het woon-werkverkeer verminderen door thuiswerken te stimuleren middels een duurzaam thuiswerkbeleid

- in 2021 heeft het museum een thuiswerkbeleid ontwikkeld. Het thuiswerken heeft een officiële plek in het HR-beleid gekregen. Het nieuwe beleid waarborgt aan de ene kant de goede contacten en hoge betrokkenheid onder medewerkers en voorziet aan de andere kant meer in flexibiliteit en draagt bij aan het verminderen van vervoersbewegingen.

Doelstelling 2: Het compenseren van alle CO₂-uitstoot die vrijkomt bij zakelijk vliegverkeer

- In 2021 heeft er geen zakelijk vliegverkeer plaatsgevonden in opdracht van het museum. Daarmee is alle CO₂-uitstoot die hiermee is vrijgekomen (geen) dus gecompenseerd.

Doelstelling 3: Het hybride vergaderen stimuleren

- Door het hybride vergaderen te stimuleren kunnen extra transportbewegingen worden gereduceerd. Met het aanbieden van verschillende voorzieningen wil het museum het hybride vergaderen van medewerkers stimuleren. Onder deze voorzieningen vallen bijvoorbeeld: schermen in vergaderzalen, webcams in vergaderzalen en laptops voor medewerkers faciliteren.

Doelstelling 4: Duurzaam gedrag van bezoekers stimuleren

- Door verschillende maatregelen door te voeren is probeert het museum de bezoekers te stimuleren tot het maken van duurzame keuzes. Allereerst draagt de duurzaamheidspagina op de website bij aan de bewustwording van bezoekers. Op deze pagina kunnen bezoekers lezen over de duurzame bedrijfsvoering die het museum reeds voert en de doelstellingen die het museum voor de toekomst heeft. Ook draagt de actieve informatievoorziening omtrent het thema duurzaamheid middels informatiezuilen in het museum bij aan het stimuleren van deze duurzame keuze. Tot slot wordt duurzaamheid zichtbaar gemaakt in het museum met het tonen van de infographic op de informatieschermen en het zichtbaar maken van het energielabel.

4. Water

4.1 Beleidsdoelstelling

Het Scheepvaartmuseum stelt zich tot doel om het waterverbruik te verminderen en waterverspilling te voorkomen.

Doelstellingen 2021

Doelstelling 1: Waterbesparing van 2% ten opzichte van 2019

- In onderstaande tabel is te zien dat het waterverbruik met 37,7% is afgenomen in 2021 en deze doelstelling dus is behaald. Er is gekozen om de reductieresultaten te vergelijken met 2019 in plaats van 2020, omdat eerstgenoemde een meer representatief beeld van de 'normale' situatie schetst. De resultaten uit 2020 zijn niet representatief als gevolg van de corona pandemie.

Verbruik	2019	2021
Water	8003 m ³	4983 m ³

Doelstelling 2: Bewustwording stimuleren door het

organiseren van één activiteit door het Green Team

- In 2021 heeft het Green Team meegedaan aan World Cleanup Day. In september is het Green Team samen met medewerkers van het museum in actie gekomen door zwerfafval van straat en uit het water te ruimen. Tijdens deze actie heeft het museum ook supps ingezet, zodat er afval uit het water kon worden gehaald. Dankzij deze actie (en de aanloop er naartoe) zijn de medewerkers van het museum zich bewust geworden van de hoeveelheid (zwerf)afval in het water.

Doelstelling 3: Onderzoek doen naar de mogelijkheden van hemel- en grijswaterafvoer

- Komend jaar gaat het museum verder verkennen wat de mogelijkheden zijn hemel- en grijswaterafvoer.

5. Materialen en inkoop

5.1 Beleidsdoelstelling

Het Scheepvaartmuseum stelt zich tot doel om het inkoopbeleid ten aanzien van materialen aan te passen en duurzaamheid hierin te borgen.

Inkoop vormt een belangrijk en krachtig instrument om de duurzame prestaties te verbeteren. Bij aanbestedingen maakt duurzaamheid deel uit van de selectiecriteria. Door duurzaam in te kopen worden zowel de gebruiker als leverancier gestimuleerd om kritisch na te denken over de impact van diensten en producten op mens en milieu.

Doelstellingen 2021

Doelstelling 1: Uitbreiden van de inkooptoolbox in 2021

- In 2021 is de inkooptoolbox van het museum uitgebreid met bijvoorbeeld documenten aangaande: inkomende facturen, inrichting inkooporganisatie, algemene inkoopvoorwaarden en inkoopstrategie. Door deze documenten centraal te verzamelen en beschikbaar te stellen voor de hele organisatie kunnen alle afdelingen gemakkelijk werken met deze kennis.

Doelstelling 2: Verbruiksartikelen beoordelen op milieu-impact en verder onderzoek doen naar milieuvriendelijke materialen.

- Dit wordt gedaan in het kader van de tweejaarlijkse beoordeling van de milieu-impact van verbruiksartikelen.

Doelstelling 3: Voor toekomstige tentoonstellingen zal nog meer worden gekeken naar het gebruik van duurzame materialen en ook naar hergebruik van de materialen na afloop van een tentoonstelling.

- Het Scheepvaartmuseum gaat een meet-up organiseren voor de museale sector rondom het thema: verduurzaming musea. Tijdens deze bijeenkomsten wordt een speciaal ontwikkelde toolkit gepresenteerd: een online handboek voor de tentoonstelling van de toekomst. De toolkit is voor iedereen die zich bezighoudt met het maken van tentoonstellingen en bevat 'best-practices' over het hergebruik van materialen en duurzame materialen.

6. Afval

6.1 Beleidsdoelstelling

Het Scheepvaartmuseum stelt zich tot doel om het ontstaan van afval te voorkomen en restafval op een duurzame manier af te voeren.

Doelstellingen 2021

Doelstelling 1: Intern bewustzijn van impact op terugdringen afvalstromen vergroten door minimaal één activiteit van het Green Team

- In 2021 heeft het Green Team meegedaan aan World Cleanup Day. In september is het Green Team samen met medewerkers van het museum in actie gekomen door zwerfafval van straat te ruimen. Tijdens deze actie heeft het museum ook supps ingezet, zodat er ook afval uit het water kon worden gehaald. Dankzij deze actie (en de aanloop er naartoe) zijn de medewerkers van het museum zich wederom bewust geworden van de impact van (zwerf)afval op de omgeving.

Doelstelling 2: Binnen samenwerkingsverband Plantagebuurt invulling geven aan doelstellingen Zero Waste

- Binnen het samenwerkingsverband Plantagebuurt is in 2021 verdere invulling gegeven aan de doelstelling van Zero Waste door het reduceren van afvalstromen en het gebruik van de 'afvalstempel'. Dankzij de afvalstempel wordt afval in containers fijn geperst, zodat er meer afval in een container past en er wordt bespaard op extra transportbewegingen.

Doelstelling 3: Doelstellingen per afvalstroom behalen

- In onderstaande tabel is te zien welke doelstellingen per afvalstroom voor 2021 waren gesteld en hoeveel afval het museum in 2021 daadwerkelijk had. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat alle streefcijfers in 2021 zijn behaald.

Afvalstroom	Doelstelling voor 2020	Afval in 2021
Restafval	Max. 44.000 kg restafval	24.824 kg
Bouw & sloop afval	Max. 5.000 kg bouw & sloop afval	0 kg
Folie/kunststoffen	Max. 1.000 kg folie/kunststoffen	0 kg
KGA	Max. 800 kg KGA	153 kg
Glas	Max. 9.500 kg glasafval	9.450 kg
Papier/karton	Max. 22.000 kg papier afval	5.936 kg
PMD	Max. 1.100 kg PMD afval	1.048 kg
Swill	Max. 30.000 kg swill	10.220 kg
Vertrouwelijk papier	Max. 250 kg vertrouwelijk papier afval	0 kg

7. Vervuiling en milieu-incidenten

7.1 Beleidsdoelstelling

Het Scheepvaartmuseum stelt zich tot doel om de vervuiling van de omgeving te voorkomen.

Doelstellingen 2021

Doelstelling 1: Geen milieu-incidenten in 2021

- In het ongevalletoverzicht van alle BHV-rapportages zijn geen milieu-incidenten gemeld. Deze doelstelling is daarmee behaald

Doelstelling 2: ieder kwartaal een inspectieronde uitvoeren door de VGWM-commissie

- Het afgelopen jaar heeft er vier maal (ieder kwartaal) een inspectieronde plaatsgevonden door de VGWM-commissie. Tijdens deze inspectieronde zijn onderwerpen als: verlichting, klimaat en ergonomie aan de orde gekomen. De checklist inspectieronde VGWM vormt de basis voor het uitvoeren van deze inspectie.

8. Landgebruik en ecologie

Op het gebied van landgebruik en ecologie zijn geen doelstellingen gesteld voor 2021. Het museum heeft door de ligging helaas geen mogelijkheid om hieraan bij te dragen.

Wel voelt het museum zich verantwoordelijk voor haar omgeving. Het museum heeft in 2021 bijgedragen aan een stukje bewustwording door met behulp van het Green Team mee te doen aan een aantal acties, zoals: World Cleanup Day en Warmetriëndag. Daarnaast heeft het Green Team medewerkers bewust gemaakt van ecologie bij medewerkers thuis. Tijdens de presentatie van de nieuwe infographic hebben medewerkers op nationale Zaaiday 'zaaipapier' voor (bijen en vlinders) ontvangen om hun steentje bij te dragen en het bewustzijn te vergroten.

Komend jaar gaat het museum verder verkennen hoe het op duurzame wijze kan bijdragen aan het onderdeel landgebruik en ecologie. Hierin kunnen de wijzigingen vanuit DGBC betreffende dit onderdeel van de certificering wellicht uitkomst bieden.